

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับสาร การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ ที่มีต่อรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (One - shot Descriptive Study) และให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามเอง (Self – Administered Questionnaire)

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,716,248 คน (ข้อมูลจาก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2550)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร อายุ 18 ปี ถึง 60 ปี ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จากจำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,716,248 คน กำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับ 95 % โดยกำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5 % หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้
 (ในที่นี้ $e = 0.05$)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{5,716,248}{1 + (5,716,248 \times (0.05)^2)}$$

$$= 399.97$$

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง และคุณสมบัติตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการ โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จากจำนวนพื้นที่เขตพื้นที่การปกครอง จำนวน 50 เขต โดยการจับสลากเลือกเขตออกมา 10 เขต ได้ดังนี้

1. เขตวังทองหลาง
2. เขตลาดพร้าว
3. เขตหลักสี่
4. เขตราชเทวี
5. เขตพระนคร
6. เขตบางพลัด
7. เขตบึงกุ่ม
8. เขตบางบอน
9. เขตตลิ่งชัน
10. เขตบางกะปิ

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตจากการสุ่มตัวอย่างขั้นที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยก็ได้กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 10 เขต เขตละ 40 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนทั่วไปตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า อาคารสำนักงาน ย่านที่พักอาศัย สวนสาธารณะ ชุมชน สถานีรถไฟใต้ดิน รถไฟฟ้า เป็นต้น โดยมีเกณฑ์ คือ ให้ใช้แบบสอบถามกับประชาชนที่เคยเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” เท่านั้น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามสมมติฐานของการวิจัย 3 ข้อ โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ประเภทคือ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กลุ่มผู้รับชมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเปิดรับรายการ “กรรมลิขิต”

สมมติฐานข้อที่ 2 กลุ่มผู้รับชม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อรายการ “กรรมลิขิต” แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจต่อรายการ “กรรมลิขิต”

สมมติฐานข้อที่ 3 กลุ่มผู้รับชม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์ต่อรายการ “กรรมลิขิต” ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ การใช้ประโยชน์ต่อรายการ “กรรมลิขิต”

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างมาจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ถูกสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed – Ended Questionnaire) เพื่อให้

ค่าสถิติ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน โดยคำถามในแบบสอบถามจะครอบคลุมและสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย โดยมีส่วนประกอบโครงสร้างเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ จำนวน 5 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับความถี่ในการรับชมรายการกรรมลิขิต พฤติกรรมในการรับชมรายการ จำนวน 3 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกระดับความพึงพอใจว่าอยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 21 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกระดับของการใช้ประโยชน์ว่าอยู่ระดับใด ใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 11 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” จำนวน 1 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่จากรายการ “กรรมลิขิต” เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรงแล้วนำไปสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Pre-Test) และทดสอบความเชื่อถือได้ โดยวิธี Alpha Coefficient ของ Crobach กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละข้อแต่ละตอนของแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการ และคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากหรือง่ายเพียงใด

จากการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - \sum v_1}{v_2} \right]$$

โดย α = ความเชื่อถือได้
 K = จำนวนข้อ
 V_1 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 V_2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่าความเชื่อถือได้ส่วนของความพึงพอใจ 0.9288
2. ค่าความเชื่อถือได้ส่วนของการใช้ประโยชน์ 0.9023

ค่าความเชื่อถือได้ที่พบอยู่ในระดับสูงมาก จึงใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขอีก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง และผู้ช่วยวิจัย ซึ่งจะมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนออกไปเก็บข้อมูลจริง โดยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง ให้สละเวลาตอบแบบสอบถาม และขอรับคืนทันที และใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 3 เดือน มกราคม 2552 – มีนาคม 2552

การแบ่งกลุ่มและการวัดค่าตัวแปร

คำถามเพื่อคัดเลือกรูปแบบตัวอย่าง

อายุ.....ปี

1. ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรคุณลักษณะทางประชากร ได้แก่

1.1 เพศ แบ่งออกเป็น

เพศชาย

เพศหญิง

1.2 อายุ..... ปี

1.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

1.4 อาชีพแบ่งเป็น

นักเรียน/นักศึกษา

รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

กิจการส่วนตัว / อาชีพอิสระ

แม่บ้าน

รับจ้าง

ว่างงาน/กำลังหางาน

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

1.5 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน แบ่งออกเป็น

ต่ำกว่า 5,000 บาท

5,001 – 10,000 บาท

10,001 – 15,000 บาท

15,001 – 20,000 บาท

20,001 – 25,000 บาท

สูงกว่า 25,000 บาท

2. ข้อความเกี่ยวกับการเปิดรับชมรายการ “กรรมลิขิต” ประกอบด้วยข้อคำถาม

ดังต่อไปนี้

2.1 ความบ่อยครั้งในเปิดรับชมรายการ “กรรมลิขิต” ได้แก่
ชมทุกครั้ง (4 ครั้ง/เดือน)

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = \frac{8-2}{3} = 2.00$$

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยวัดเป็นระดับ ดังนี้

3. ความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์รายการ “กรรมลิขิต”

พอใจมากที่สุด	5	คะแนน
พอใจมาก	4	คะแนน
พอใจปานกลาง	3	คะแนน
พอใจน้อย	2	คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

4. การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับรายการ “กรรมลิขิต”

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนเพื่อจัดระดับออกเป็น 5 ระดับ และตั้งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

1. การเปิดรับรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต”

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับรายการ

1. คะแนนเฉลี่ย 2.00 – 4.00 หมายถึง เปิดรับในระดับต่ำ
2. คะแนนเฉลี่ย 4.01 – 6.00 หมายถึง เปิดรับในระดับปานกลาง
3. คะแนนเฉลี่ย 6.01 – 8.00 หมายถึง เปิดรับในระดับสูง

2. ความพึงพอใจจากการชมรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต”

1. คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการ

มีระดับต่ำที่สุด

2. คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการ
มีระดับต่ำ
  3. คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการ
มีระดับปานกลาง
  4. คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการ
มีระดับสูง
  5. คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการ
มีระดับสูงมาก
3. การใช้ประโยชน์จากการชมรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต”
    1. คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับรายการ
มีระดับต่ำสุด
    2. คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับรายการ
มีระดับต่ำ
    3. คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับรายการ
มีระดับปานกลาง
    4. คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับรายการ
มีระดับสูง
    5. คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับรายการ
มีระดับสูงมาก

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
แล้ว ได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. ให้คะแนนและทำการลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปเขียนลงในกระดาษสำหรับลงรหัส (Coding Form) ป้อน
ข้อมูล และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่ต้องการ
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ จากข้อมูลที่พิมพ์
ออกมา เพื่อตรวจสอบหาข้อผิดพลาดในการลงรหัส หลังจากนั้น จึงจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ
4. แปลความหมายข้อมูลที่ได้ประมวลผลเรียบร้อยแล้ว เพื่อจัดทำรายงานและสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.2 การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต”

1.3 ความพึงพอใจต่อรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต”

1.4 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต”

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในสมมติฐานต่าง ๆ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กลุ่มผู้รับชมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้คือ t- Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” จำแนกตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐานข้อที่ 2 กลุ่มผู้รับชม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อรายการ “กรรมลิขิต” แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้คือ t- Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” จำแนกตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐานข้อที่ 3 กลุ่มผู้รับชม ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์ต่อรายการ “กรรมลิขิต” ที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้คือ t- Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของ

ค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ต่อรายการโทรทัศน์ “กรรมลิขิต” จำแนกตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน